

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Actorvm Ecclesiae Mediolanensis, Pars Tertia - In Qva, Liber Memorialis Ad
populum Ciuitatis, & Dioecesis Mediolanensis, A Beato Carolo Borromaeo
Titvli Sanctae Praxedis compositus continetur

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

Concio quarta ad clerum in eadem synodo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10502

ad luxuriam incitarent: nec verò hic cõstitit res, sed ardor luxurię in flammam erupit, & ex ea q̄ olim vxor sua fuerat, filiũ cõcepit: cui totus confusus Genebaldus, latronis nomen imponi voluit. Sed q̄ malè cautũ suscepit cõsiliũ: nimium. n. honori suo volens consulere, p̄cipit mueri, nè à sui visitatione desisteret, ne qua populis tam subitã auersione vidẽtibus suspicio eius, quod latebat hoĩes, sed non Deũ, peccati oriretur: Vnde iterum miser in peccatũ cecidit, & nata est ei filia, cui Vulpeculæ nomen imposuit. Tãdẽ aspiciente ipsum, eo qui Petrum aspexerat & ad amarissimas lachrymas impulerat, agnouit & defleuit peccatũ suũ Genebaldus, & tactus cordis dolore grauissimo, Remigiũ orauit, vt ad se quã primũ accederet. Cui, cum venisset, in se creto cubiculo cum lachrymis & contritione maxima aĩe suæ plagam aperuit, stolam ei reddere volens, ac sese Episcopatu priuare. Cum verò diuti⁹ ambo fleuissent: cepit tũ illum S. Remigius consolari, nè de diuina misericordia desperaret, sed pœnitentia peccatũ delere studeret. Tum in pœnitentiam eum reclusit in mansiuncula facta ad modũ sepulcri per 7. annos, illic vt pœniteret, panẽ suum cum cinere, & lachrymis sumens. Vbi in continuo fletu, & orõnibus, tandem 7. anno, in vigilia ferię quintæ in Cœna Domini, cum in oratione pernoctaret, & seipsũ defleret; quodd̄ is qui ad hoc ordinatus fuerat, vt die illo pœnitentes Deo reconciliaret, ipse suis criminibus exigentibus, nec inter pœnitentes in Ecclesia mereretur consistere: Apparuit illi Angelus Dñi, nuncians ei remissum esse peccatum, & fores aperiens, saluo sigillo quod apposuerat foribus Archiepiscopus, & eum egredi mandans. Sed recusauit egredi Genebaldus, donec Remigius qui eũ incluserat, abire p̄ciperet: insuper addens, q̄ nec si Domin⁹ Iesus ad ipsam accessisset, inde esset egressus, donec Remigium vidisset, quod est, monitus ab Angelo Remigius accessit, & maximo cũ gaudio pristinæ illum restituit administrationi, q̄ etiã postea sanctissimã vitam duxit. Quid vobis videtur fratres de huiusmodi viro? d̄ quã multa hinc discere potestis. Sed discite,

discite; nunquã de vobis ipsa nimĩũ credere, discite q̄ periculosa sit mulierũ cohabitatio, etiã agnatarum, & consanguinearum: discite, quã periculosum sit peccati initia non tollere, sed in ijs persistere; discite, quã integrè sit vobis, Episcopis vestris & P̄latis obediendũ; plorate demum aliquando & vos ipsos deflete, qui ad reconciliãdos alios Deo & iustificandos ordinati, plerumq̄ Deo ipsi, peccatis vestris id efficientibus, estis exosi.

Faxit Deus opt. max. dilectissimi fratres, literis ferreis hæc quæ hodie diximus scribantur in cordibus nostris, vt nunquam nostris animis excidant; sed semper cum timore & tremore solliciti pariamus in nobis, & in subditis nobis, ac conseruemus Dominum Iesum: Cui sit honor & gloria per infinita sæcula. Amen.

CONCIO IIII.

Ad Clerum in Synodo Diocesana. XI.

LAMAT parturiens, & cruciatur vt pariat. Adhuc pergit, dilectissimi fratres & filij, sancta mater Ecclesia in suo illo intensissimo affectu, in doloribus suis & cruciatibus, in accenso illo & ardenti desiderio parturiendi & enutriendi Christum in cordibus nostris, & filiorum suorum. Idcirco, adhuc clamat, adhuc voces in cœlum emittit, & meritò quidem; Tam enim animaduertere potuistis ex ijs q̄ hætenus superioribus diebus diximus, quot habet contradictiones suũ hoc desiderium: innumera sunt quæ conceptum impediunt; non desunt, quæ licet concipiat, partui obtent nè in lucem prodeat; partui verò iam enixo quã multa insidiatur: pericula sunt à partu, & ab ytero, & à conceptu. q̄ si enutrierit filios, periculum maximum adhuc est, nè aut eos tenellos serpens deglutiat, aut miserè pereant. Quid ni clamet igitur? quidni

erucietur hæc mulier? hæc mater? hæc Ecclesia? Verum præter hæc omnia iam dicta, quæ plurima sunt, & maxima, vnum adhuc restat malum, cui nisi succurratur, præteritæ omnem diligentia suo frustrabuntur sine, labores omnes irriti erunt; quidquid elaboratum & factum fuerit, id totum erit vanum. Hodie synodo finis imponitur: Ideo opportunè quod hoc sit breuiter iam videamus, nè in vanum totos hos dies laborauerimus; tum quo spiritu, quoque animi affectu, hinc recedentes ad propria singulos redire oporteat, animaduertamus.

Elifæus propheta Domini [ægrotabat infirmitate, qua & mortuus est:] cumque maximis hic semper populum omnem beneficijs affecisset, esletq; nota omnibus eius vitæ integritas, ægerrimè id omnes ferebant, tali ac tanto se Patre priuandos, cuius precibus toties iram Dei auerterant: [Descendit verò ad eum Ioas Rex Israel, & flebat coram eo, dicebatq;: Pater mi, Pater mi, Currus Israel, & auriga eius,] qui veluti Currus hunc populum semper portabas, & veluti auriga, eum ducebas per viam mandatorum Dei. [Et ait illi Elifæus: Affer Arcum, & sagittas. Cumq; attulisset ad eum Arcum & sagittas, dixit ad Regem Israel: Pone manum tuam super arcum: Et eum posuisset ille manum suam, superposuit Elifæus manus suas manibus Regis, & ait: Aperire fenestram Orientalem. Cumque aperuisset, dixit Elifæus: Iace sagittam, & iecit: Et ait Elifæus, sagitta salutis Domini, & sagitta salutis contra Syriam: percutiesq; Syriam in Aphec, donec consumas eam. Et ait; tolle sagittas. Qui cum tulisset, rursum dixit ei: percutite iaculo terram. Et cum percussisset tribus vicibus, & stetit, iratus est vir Dei contra eum, & ait: Si percussisses quinque, aut sexies, siue septies, percussisses Syriam vsque ad consummationem, nunc autem tribus vicibus percuties eam.] O qualia mysteria hoc Elifæi facti Spiritus sanctus nobis proponit. quid Elifæus infirmus ad morrem repræsentat, nisi Christum Iesum in Cruce pendentem, proximum morti? si descenderemus nunc, quotquot adsumus hic, ad ipsum, & quid nam diceret audiremus; quales

Pars I II.

nam obsecro eius essent voces, putatis? non aliæ profectò, nisi; ò sacerdos, ò Paroche, Accipe arcum & sagittas, accipe verbum Dei, accipe sacramenta: & percutite terram, firmissimè statue, peccatū omnino exterminare in te, & in alijs: ne timeas, quia manibus tuis meas ego superponam, quibus quæ tibi difficilia videntur & impossibilia, ego iucundissima, & facilissima: hic est partus spiritualis, & masculus atque perfectus, de quo per singulos hos dies ad vos verba fecimus: sed quid præsertim iam Deus requirit? Perseuerantiam videlicet, quæ debet vniuersa concludere, quæ sola palmam merebitur, & coronam recipiet. Indicit perpetuum bellum huic partui serpens antiquus, Draco ille Infernalis; perpetua ei etiam est diligentia resistendum. Ceciderunt muri Iericho quidem ad tubæ sonitum, sed quando? septima vice completa, postquæ septies tubarum clangor fuit auditus. quid septenarius ille numerus perfectus, nisi diligentia ac fortitudinis perpetuitatem designat? Quis obsecro fratres quidpiã aggreditur, nisi eo fine, vt ad præfixum finem opus adducat? num faber aliquid suscipit faciendum, quod suæ sit artis, nisi debitam in formam redigere statuat? Miles, an domo sua egreditur, an parentes & agnatos relinquit, an procul a patria & ab amicis ad bellum recedit, nisi vt belli finem expectet? Ducet ergo nauim nauita per maria, mille procellas & fluctus superabit, vt in medijs consistat aquis, & ad nullum vnquam portum perueniat? Absurdum profectò atque ridiculum esset hoc credere, omnia siquidè siue quæ a natura sunt, siue quæ hominum arte excogitantur, aut fiunt, ad finem tendunt, nec consistunt donec eum assequantur. [In hoc,] fratres, omnes homines, sed nos potissimum Ecclesiastici, [positi sumus, ad con summationem sanctorum;] non vt incipiamus aliquam vitæ mutationem, aut morum correctionem, & illic quiescamus, sed vt exhibeamus nos, & eos qui nobis commisi sunt, viros perfectos, [in mensuram ætatis plenitudinis Christi.] Hic scopus Ecclesiastico viro præfigendus est suis omnibus in actionibus. Intue mini fratres admirandam capitis nostri

H &

& Ducis Christi Iesu perseverantiam in opere redemptionis nostræ perficiendo, nullos ipse labores intermisit, nihil non fecit, nunquam cessavit, donec pendens in Cruce, & animam efflans dixit: [Consummatum est:] Nos sanguinis illius tam copiosè effusi ministri sumus, nos gratiarum illarum è latere ipsius fluentium dispensatores; & eius constantiam ac perseverantiam non imitabimur? Cauete fratres, & caueamus omnes, nè cum dolore dicere cogatur de nobis Christus: [In vacuum laboravi, vanè & sine causa fortitudinem meam consumpsi:] frustra his sacerdotibus ego sum natus, frustra prædicavi, frustra vocavi, in vanum sanguinem profudi, in vanum & sine causa sum mortuus, fortitudinem meam ut quid consumpsi? Caueamus, nè dicat hoc idè sancta mater Ecclesia, frustra clamaui parturiens, in vanum cruciata sum ut parerem, frustra laboravi ut hos partus enutrirerem, ad quid tot synodos feci, tot Congregationes, tot decreta promulgavi? omnia suo sine frustrata sunt, quia sine fructu hi susceperunt hæc omnia. Nè obsecro iustissimis his querelis causam demus; aliàs [durissimè iudicium fiet cum his qui præsent;] requireret de manu nostra sanguinem suum Dominus Iesus, & animarum quarum perierunt; requireret eorum quarum nobis distribuit talentorum rationem: & non quidè ea simpliciter recipere erit contentus, sed cum maximo fenore exiget, ut de eo nostris qui nam abiens absconderat, satis superque se facturum ratus, si quod a Domino suo acceperat, hoc idem ei integrum, & non multiplicatum restitisset: Vnde & ligatis manibus & pedibus missus est in tenebras exteriores. Mihi credite, quia omnes hæc synodi, hæc monita, quæ in vnum collecta vobis heri & hodie perlecta sunt, omnia hæc adiuvent, vos accusabunt, & in iudicio aduersum vos consurgent, & duritiam vestram puniri ac vindicari a iustissimo Iudice postulabunt: sic Moysi Dominus præcipiens, ut librum legis in Arca reponeret, [ut sit] inquit, [tibi in testimonium contra te,] sicut & contra nos hæc ordinationes & decreta pugnabunt: Neque verò temerè confidamus, quod Ambrosium

sanctissimum Pastorem nostrum, quòd Geruasium & Protasium inclytos martyres, & tot sanctos Episcopos habuerimus, quorum sacra corpora pretiosissima pignora eximie illorum in nos charitatis apud nos in Ciuitate hac, & per vniuersam Diocesim tam numerosa asseruentur; nam & perfidis illis Hebræis gloriantibus quod patrem haberent Abraham, & de Moysè plus æquo confidentibus Dominus dixit, [est Moyses qui vos accusat.] Quod & idem nobis de patronis illis nostris dicendum putemus. Ideoque animam assumamus & vires, & non contenti concepisse, nec contenti peperisse, nec solum deliberantes partum enutrire, & promouere, statuamus etiã in finem vsque perseverare.

Eia ergo fratres mei, gaudium & corona mea, iam dimittemini ad Ecclesias vestras, processionem instituemus, vnanimiter omnes ad Deum preces fundemus, agemus pro felici synodi successu bonorum omnium largitori gratias: Quæ ego fructum ex his omnibus percepimus? Epilogum constitutionum omnium hæc tenus edictarum legi audiui, ex hac ergo lectione quem spiritum hausimus? quomodo sumus animo afficiendi? Primus fructus legendi legem antiquitus, erant lachrymæ & planctus. Helcias sacerdos librum legis in Templo Domini multos ante annos amissum repererat, deditque Saphan scribæ, qui & hoc Iosifæ Regi pijsimo retulit: Quem cum legisset Saphan coram Rege, & audisset Rex verba libri legis Domini, in lachrymas prorupit, & præ dolore scidit vestimenta sua, dicens: [magna ira Domini succensa est contra nos, quia non audierunt patres nostri verba libri huius, ut facerent omne quod scriptum est nobis.] Aliàs quoque legente Esdra in platea librum legis coram omni populo, omnes amarissime stebant: legis enim lectio, & fletus, pari ambulat passu. Et quis non videat, quanta nobis in lectione hac lachrymarum occasio fuerit ostensa? quam multæ nostræ negligentie & omissiones detectæ?

Hoc secundo loco ardorem maximè in nobis debet accendere, ac zelum, ut statuamus in posterum, integrè & exa-

cit

4. Reg. 22.

2. Esdræ 8.

Et quæcunque nobis præscripta sunt, obleruare, & quæ nunc deslere cogimur, cauere ne vterius plorare cogamur; sed animo generoso ac nobili, non timore comminatarum poenarum: qui spiritus est, quem in omnibus vobis esse desidero, de quo initio me dicturu proposui: Vt nempe Deo propter ipsum solū seruire statuamus; sit solus ipse amoris sui causa, finis, & præmium. Missas iam faciamus ingentes consolationes, æternas, & temporales, quas se diligentibus dat; omittamus infinita quæ nos ad Deo seruiendum impellunt: Hoc vno solū velim ducamur, ad hæc omnia, & multò plura ac maiora facienda, ac perferenda, quia Deus est, pro quo laboramus; Deus cui seruiamus: & quis tanti Domini magnitudinem exprimat, quis mente comprehendat tantam eius benignitatem, qua non dedignetur a nobis coli, & amari? Isaias cum Dei maiestatem vidisset in spiritu, hoc vno solo compulsus, exarsit miro desiderio semper Deū laudandi; vnde & prorupit, dicens, [Væ mihi quia tacui: quia vir pollutus labijs ego sum:] hinc tantā ille concepit promptitudinem ad diuinæ obtemperandum voluntati, vt sese exhiberet paratum ad omnia quæcunq; illi præciperentur; dicens: [Ecce ego, mitte me.] O si confideremus & nos, quis sit Deus iste qui nos dignatur aspicere, cui tam gratū est quidquid pro animarum salute sit; quā auide & promptè curreremus omnes, dicentes, Domine, [Ecce ego, mitte me,] in Rhetos, in montes, in loca pauperrima, in eremos & syluas, vbi nec panis, nec aqua sit, vbi non nisi barbari homines, & impijssimi tyranni, corpus meum dilacerare parati, reperiantur. Ibo quocunque volueris, modò tibi gratum esse comperiam; nullum aliud præmium exopto, nisi te ipsum, & gratiam tuam. Esto, sint illi labores intolerabiles su-

stinendi, sit paupertas acerbissima ferenda, sim in summa rerum omnium egestate & inopia permansuetus; hoc vno tamen me consolabor, & licet [nigra] futura sim, ero tamen [formosa]; & licet sim [fusca, decolorauerit tamen] me, ò Domine mi, Amoris tui sacrosancti, qui es Iustitiæ sol, radius splendidissimus. Et quid magnum faciam, licet nobilis, & diues, ac delitiosè enutritus, si pro tui amore omnibus me ipsum abdicauero? O fratres, ò filij, fecit multò plura, & passus est pro nobis Dei filius: quis illum decolorauit? quis [speciosum forma præ filijs hominum,] in talem statum adigit, vt non [eset ei species neq; decor,] nisi nostri amor? Amori ergo amorem rependamus; Infinitos illius labores, alijs quibus laboribus nostris compensare ne pigeat. Si te, ò dulcissime Iesu, qui cras splendor æternæ gloriæ, hæ animæ decolorarunt; quidni & nos decolorent? Non ijs sumus nos, qui tibi deseruire in aliquo digni simus, aut possimus, neque enim bonorum nostrorum indiges; sed [sanctis tuis qui in terra sunt, mirificabis omnes voluntates nostras in eis:] quæ tibi non possumus, hoc in animabus tibi adeo charis præstabimus. Neq; enim aliud fratres amantissimi, amoris huius signum ostendit ei quem toti Mūdo præficebat Dominus Iesus, Petro inquam, nisi animarum amor: Petre (inquiens) iteratò, & tertio, [amas me? pasce oues meas:] quasi diceret: In hoc cognoscam quòd a te diligar, si paueris oues meas.

Det Dominus Deus nobis & vobis omnibus semper hunc sanctissimum spiritum, vt vbicunque fuerimus, quilibet vocationem nostram sectantes, operum omnium nostrorum regulam, finem, ac scopum, Deum solum proponamus; quæ si consecuti fuerimus, cum illo pariter omnia in æternæ felicitatis beatitudine consequemur. Amen.